

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 26 april 2012

MEDITATIE

De opgestane Levensvorst verschenen aan Paulus

Paulus heeft goede herinneringen aan de gemeente van Korinthe. Tot zijn bemoediging had de Heere gezegd: "Ik heb veel volks in deze stad" (Hand. 18:10). Rijk was dan ook de prediking gezegend. Hoe is het in onze gemeenten? Hoe is het bij mij en u?

Het is immers allereerst een persoonlijke zaak! Zijn er alleen genadevruchten in de gemeente van Korinthe? Nee, helaas. De één hoort liever een preek van Apollos of Petrus dan van Paulus. Anderen loochenen de opstanding der doden. Kortom, volop zorgen in de gemeente. Hoe zijn die zorgen er gekomen? Zijn er ook gemeenten zonder zorgen? Nee! In één 'gemeente' waren geen zorgen. Dat was in het paradijs. Maar door onze diepe val in Adam hebben wij met eerbied gesproken allemaal ons lidmaatschap opgezegd en zijn lid geworden van onze eigenwillige godsdienst en een moedwillige dienaar van satan geworden. Hebt u dat al geleerd? Bent u al een levend lidmaat van de gemeente Gods?

En ten laatste van allen is Hij ook van mij, als van een ontijdig geborene, gezien.

1 Korinthe 15:8

Paulus geeft in ons tekstvers een weerwoord aan degenen die de opstanding der doden loochenen. Die dwaling is heel gevaarlijk en tast het fundament van de zaligheid aan. Want als Christus niet is opgewekt, dan is er wel een Zaligmaker van verdienste maar geen Zaligmaker van toepassing. Dan kan niemand bekeerd worden en is heel onze godsdienst ijdel. De opstanding van Christus is het fundament van de zaligheid van de kerk!

Uitvoerig bewijst Paulus in ons teksthoofdstuk dat Christus uit de doden is opgestaan. Allereerst wijst hij er op dat de opgestane Heere aan vele broeders is verschenen. Sommigen van hen leven nog; zij kunnen getuigenis geven dat zij Hem gezien hebben. Evenals Paulus. O wonder: "En

ten laatste van allen is Hij ook van mij, als van een ontijdig geborene, gezien." Als laatste - wél laat maar niet te laat!

In zijn eertijds was hij in eigen waarneming de bekeerde man. Hij schrijft erover: "Besneden ten achtsten dage, uit het geslacht van Israël, van den stam van Benjamin, een Hebreëer uit de Hebreëen, naar de wet een farizeër. Naar den ijver een vervolger der gemeente; naar de rechtvaardigheid die in de wet is, zijnde onberispelijk" (Filipp. 3:5,6). Maar in één ogenblik werd hij er aan ontdekt dat hij met deze bekering voor eeuwig om zou komen. De bekeerde man leerde zichzelf kennen als een vervolger van Jezus Christus. Wat is het nodig, lezer, om gearresteerd te worden en ontdekt te worden aan onze doodstaat van nature. Een mens kan denken zo gewillig te zijn maar is van zichzelf in alles een vijand van vrije genade. God nam Paulus alles af om de mogelijkheid van zaligheid in het Borgwerk van Christus, de opgestane Levensvorst, te openbaren. Daar is niets van Paulus bij geweest. Hij kon alleen maar tegenwerken. Daarom schrijft hij dat het Gode *behaagt* heeft Zijn Zoon in hem te openbaren" (Gal. 1:15,16)

Toen Christus aan Paulus verscheen behoorde hij nog niet tot de apostelen- en getuigenkring, maar was hij een jonge man die een vijand was van Christus en Zijn kruis. Het is nu al weer zo'n 20 jaar geleden dat Christus hem op weg naar Damascus is verschenen. Geen leed zal dat ooit uit zijn geheugen wissen. Paulus vertelt zijn bekering drie keer in de Handelingen der Apostelen, dus niet dagelijks. Als hij zijn bekering vertelt gaat het altijd om de eer Gods (niet om zijn eer) en om zijn naaste voor Christus te winnen. Paulus dacht met al zijn godsdienst dat hij God kende en diende. Maar het wonder is dat al vanuit de stilte der nooit begonnen eeuwigheid God Paulus had gekend, bemind en liefgehad. Nu schrijft Paulus: "... is Hij ook van mij... gezien." Hij, dat is de opgestane Levensvorst. Dus een be-

Inhoud

90e jaargang

Nr. 30

- 1 De opgestane Levensvorst verschenen aan Paulus
- 2 De overdracht van aloude stof (1)
- 3 Een psalm, een lied: Psalm 48 (17)
- 4 Uit de school: Examenstress
- 5 Even maar...
- 6 Tussen Pasen en Hemelvaart
- 7 Dagboek van een verdoofd rabbijn
- 9 De toekomst van techniek in het beroepsonderwijs
- 10 Uit de bibliotheek
- 11 Boekennieuws
- 12 Kerknieuws
- 13 Berichten
- 14 Kerkdiensten

kering kan ook beginnen met het zien van Jezus? Nee! Want hoe zag Paulus op de weg naar Damascus de verheerlijkte Christus? Het was een vreselijk zien. Deze geestelijk blinde man werd in één ogenblik gedaagd voor Zijn hemelse Rechter: "Wat vervolgt gij Mij?" Hij was zijn hele leven met God bezig geweest, maar had Hem nooit gekend! Door de straten van Damascus ging een verloren mens die toch God niet kon missen en zijn oude werk niet meer oppakken.

Terwijl het aan Paulus' zijde omkomen wordt, is Ananias al geroepen, ingewonnen en bekwaam gemaakt om Paulus het leven in een Ander te mogen aanwijzen. Na drie dagen mocht door Ananias' preek het volle licht van het Evangelie in zijn leven opgaan: "Door Zijn genade, Zijn Zoon in mij te openbaren." Toen vielen hem de schellen van de ogen en mocht Hij die Zaligmaker door het geloof omhelzen als Zijn Zaligmaker, Goël en Losser. Dat moment waarop hij werd stilgezet alsmede waarop het licht mocht opgaan, zal hij nooit vergeten. Hoe is het met u? Hebt u geleerd dat God geen onrecht meer kan doen? Is die Christus der Schriften ook door u gezien? Zonder het laatste kan een mens toch geen rust hebben op weg en reis naar de eeuwigheid!

Zijn bekering beschrijft Paulus nog nader met de woorden: als van een ontijdig geborene. Wat bedoelt hij met ontijdig geborene? Hij gebruikt een woordje dat wij kennen: abortus. Een onvoldragen vrucht die niet levensvatbaar is. Geen overlevingsmogelijkheid. Paulus wil als het ware twee zaken uitdrukken. Ten eerste dat er voor hem geen enkele levensverwachting was, maar ten tweede dat hij op het alleronverwachts is stilgezet. Zo bekeert de Heere nog zijn volk op het aller onverwachts, een mens wordt geroepen als hij er niet op rekt. Gerust leven in de zonde of denken het leven te bezitten, en dan plotseling te worden ontdekt aan zijn verloren staat. Dan gaat hij zijn 'misdracht' inleven. Leren dat hij geestelijk niet levensvatbaar is. Nu gaat de Heere met een ieder van Zijn volk een eigen weg. De een sterft door het zwaard en de ander vanwege de honger. De meesten niet in een punt des tijds zoals Paulus, maar in het suizen van een zachte stilte. Maar allen worden bekeerd door Woord en Geest en door dezelfde opstandingkracht van Christus, Die van dood levend maakt. Ook voor de satan kwam de bekering

van Paulus onverwachts. De duivel moest de gewillige knecht loslaten. De duivel weet niet wie geschreven staan in het boek des levens des Lams. Hij had Paulus opgehitst naar Damascus te gaan om de christenen uit te roeien. Maar als de duivel de afloop had geweten, dan had hij Paulus niet laten gaan. Maar Koning Jezus overwint. De opgestane Levensvorst zal satan zijn prooi ontnemen. Dit kan Hij omdat er betaald is op Golgotha. Maar ook: Christus is van de doden opgewekt door de Vader. Daarom wordt er nog een volk toegebracht. Door Christus' verdienste worden er nog als een brandhout uit het vuur gerukt. Wanhoopt toch niet aan de mogelijkheid om bekeerd te worden. Zie eens naar

Manasse, de moordenaar en hier naar Paulus.

Het is noodzakelijk om aan deze zijde van het graf ontdekt te worden aan onze zonden tegen een goeddoend God. Rust kan er toch niet zijn voordat Christus gekend wordt als mijn Zaligmaker. Daarom de vraag: Is hij ook van u gezien als het Licht der wereld? Zo niet dan zal er straks een eeuwige duisternis overblijven! Maar voor die Kerk zal de wederkomst van Christus op de jongste dag een weersien zijn. Door die Kerk wordt de opstanding der doden niet geloofd, maar verwacht!

Barneveld,

ds. G. Bredeweg

1

De overdracht van aloude stof

Bericht van de commissie Catechese

Op de laatste Generale Synode kwam via de instructies van twee particuliere synodi het onderwerp "catechese" aan de orde. In de bespreking bleek het ten diepste over twee zaken te gaan.

In de eerste plaats is er een stuk bezinning nodig gericht op de catechisant en zijn leefomstandigheden. In de tweede plaats is er een stuk bezinning nodig op de toerusting van de catecheet. Vanaf het begin was gelijk duidelijk dat niet de stof van de ca-

techese ter discussie stond. Het ging vooral over de vraag hoe de aloude stof in deze tijd aan onze jongeren moet worden overgebracht.

De Generale Synode heeft op haar eerste vergadering een commissie benoemd, die op de vervolgvergadering verschillende aanbevelingen heeft gedaan. Verder wilde deze commissie in de beperkte termijn waarin dit werk moest gebeuren niet gaan. De praktische uitvoering zou veel meer tijd vereisen. Een nieuwe commissie werd op de vervolgzitting benoemd.

Het gaat bij de catechese niet zomaar om een gemoedelijk praatje, maar om het overdragen van de geloofswaarheden.

Op dit moment bestaat deze commissie uit de volgende leden:

Ouderling P. van Vijven, en de predikanten G. Bredeweg, G. Clements, S. Maljaars, G.W.S. Mulder en ondergetekende. Er is nog een vacature na het vertrek van broeder Van Wijngaarden uit Veenendaal.

In de achterliggende maanden is deze commissie met de gegeven opdracht aan de slag gegaan. We zagen ons als commissie aanvankelijk geplaatst voor een heel moeilijke, zo niet onmogelijke taak. Toch mogen we met blijdschap vaststellen dat er inmiddels wel degelijk wat van de grond begint te komen. Het lijkt ons als commissie goed om u in enkele artikelen daarover te informeren.

Een opdracht voor de Kerk

Allereerst wil ik ingaan op een voorliggende vraag. Moeten we ons als kerk wel met dit onderwerp bezig houden?

1. Daar zijn de ouders, die gehouden zijn hun doopbelofte in de praktijk te brengen. Bij hen ligt immers de eerste verantwoordelijkheid.
2. Daar zijn de reformatorische scholen, die beschikken over professionals. Deze docenten hebben opleiding genoten op pedagogisch, psychologisch en didactisch niveau. Daarbij beschikt dit onderwijs over moderne leermiddelen, die ook voor het godsdienstonderwijs worden ingezet.

Het is goed om vast te stellen dat catechetisch onderwijs duidelijk onderscheiden is van de huiselijke opvoeding en het reformatorisch onderwijs. Catechetisch onderwijs is

- Kerkelijk onderwijs
- Ambtelijk onderwijs
- Dooponderwijs

De ouders hebben een doopbelofte gedaan en daarin hebben zij een eigen verantwoordelijkheid. De kerk heeft daarnaast ook een eigen verantwoordelijkheid. Catechese staat namelijk in het kader van het Bijbelse dooponderricht: 'Gaat dan henen, onderwijst al de volken, dezelve dopende in den Naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes; lerende hen onderhouden alles, wat Ik u geboden heb' (Matth. 28:19).

Aan deze opdracht ontnemen de ambtsdragers hun bevoegdheid om de kerkelijke jeugd te onderwijzen. Zij spreken niet op eigen gezag. De Heere heeft het aan hen opgedragen. Deze opdracht wijst ons ook tegelijk op de

EEN PSALM, EEN LIED

17

Psalm 48

'O God, wij gedenken Uwer weldadigheid, in het midden Uws tempels.'

Psalm 48:10

De dichter van deze Psalm is onbekend. Verschillende verklaarders wijzen op de achtergrond van dit lied. Koning Josafath is in nood. Dichtbij zijn de vijanden uit Ammon en Moab. Waarbij zich nog verschillende andere vijanden voegen. De koning wendt zich tot de Heere. In de tempel stort hij zijn hart voor Hem uit.

In de bovenstaande tekst lezen we een uitroep tot God. Hij is de Enige Die hulp geven kan. Hij heeft dat in het verleden gedaan en is niet veranderd. Het is de God van Israël Die zoveel wonderen heeft verricht. We lezen de uitdrukking 'Wij gedenken'. Dat is terugdenken in verwondering, in verbrokenheid van hart. Het grondwoord geeft aan dat het ook een verwachten is in stilzwijgen. Wat is het groot als wij mogen hopen op de Heere. Koning Josafath wist niet hoe het in de toekomst zou gaan. Maar hij ziet terug op Uw weldadigheid en verwacht deze voor de toekomst. Het gaat dan niet meer om de goedheid of weldadigheid van de koning. Er staat met nadruk: *Uw* weldadigheid. Góds trouw en hulp worden herdacht. Alleen op deze manier komt God aan Zijn eer.

Er is geen roem in de mens. Dit is een verloren adamskind. Ontrouw en zondig. Toch wil de eeuwige God aan zo'n schuldig mens gedenken. De dichter gedenkt dan ook Gods weldadigheid 'in het midden Uws tempels'. Dit is opvallend. Hij roemt in deze Psalm over Jeruzalem. De paleizen die er te vinden zijn, zijn bijzonder. We lezen in vers 4: 'God is in haar paleizen; Hij is er bekend voor een hoog Vertrek'. Toch eindigt de dichter niet in de stad Jeruzalem. Hij spreekt over de tempel. En in het middenpunt daarvan woont de Heere in het Heilige der Heiligen.

De hogepriester mocht er één keer per jaar komen. Hij kon er alleen komen in de weg van het bloed. Het bloed dat vloeide bij het brandofferaltaar. Het midden van de tempel wees naar de Borg en Middelaar. Alleen op grond van Zijn verdiensten is gedenken mogelijk. Wie de heerlijkheid van Hem door genade mag zien, zal God in gunst aanschouwen. Dit wordt in beginsel en in de nadere oefening van de genade geleerd. Bent u in het midden van de tempel gebracht? Dan ziet u de Koning in Zijn schoonheid.

Poortugaal, ds. C. Neele

beperkingen. Wij kunnen het catechetisch onderwijs niet op dezelfde lijn stellen als het regulier onderwijs. We behoeven aan dat onderwijs ook niet dezelfde eisen te stellen. De discipelen waren namelijk eenvoudige Galileeërs. Toch noemt Christus deze ongeletterde mensen 'het licht der wereld'. Hun onderwijs bestond niet in bewegelijke woorden van menselijke wijsheid.

Specifieke problematiek

Dat het catechetisch onderwijs gegeven moet worden aan alle jongeren van de gemeente plaatst de ambtsdrager ook voor specifieke vragen. De doelgroep van de catechese is niet 'de vmbo-leerling' of 'de havo-leerling', maar het gedoopte kind van de plaatselijke gemeente. Aan hen zijn de Woorden Gods toebetrouwd (Rom. 3:2). De geloofswaarheden van dat Woord zullen aan deze zo verscheiden doelgroep moeten worden overgedragen.

Het gaat bij de catechese niet zomaar om een gemoedelijk praatje, maar om het overdragen van de geloofswaarheden. Paulus zegt daarvan tot Timotheüs: '... hetgeen gij gehoord en geleerd hebt, waarvan u verzekering gedaan is'.

Geloofswaarheden zijn geen wiskundige formules. Scherp inzicht baat hier niet zoveel. De eenvoudige catechisant brengt het soms verder dan de kritische student. Geloofswaarheden staan ook haaks op het moderne denken. Denk aan de lesjes over de schepping, het werkverbond, de val in Adam, de predestinatie van eeuwigheid, het genadeverbond, de Middelaar van het genadeverbond. Het rechte zicht op deze leerstukken is zo heel belangrijk. Maar technische bewijzen en scheikundige proeven zijn hier niet aan de orde.

Ook hebben we helaas de tijd niet mee. Dogmatische waarheden lijken ook binnen de kerken steeds minder belangrijk te zijn. Hoe zal een ambtsdrager deze Goddelijke waarheden kunnen overdragen aan jongeren, die zich in een samenleving bevinden, die zich leiden laat door het gevoel? Vroeger hadden mensen een principe. Men sprak vanuit een bepaald beginsel. Vandaag laten velen zich leiden door wat hun hart hun ingeeft. We zien het bijvoorbeeld aan enorme wisselingen binnen politieke partijen en dergelijke.

Niet moedeloos

Ondanks alle vraagstukken, die we op ons af zien komen, is de commissie niet moedeloos. We hebben ook nog heel veel. Ik hoorde pas van een gemeente van een andere kerkelijke richting, waarvan de predikant de catechisanten opriep van 18 jaar en ouder. Er verscheen er slechts één. Gelukkig zou dat voor ons nog ondenkbaar zijn.

Waar nog catechese mogelijk is, is er ook nog de gelegenheid om de kernzaken van het christelijk geloof over te brengen in de taal en de leefwereld van onze jongeren. De catechese geeft naast de prediking uitnemende gelegenheden om de beproefde geloofswaarheden nader uit te leggen aan de jongere van deze tijd. We lezen in 2 Kronieken 12:12: 'ook waren in Juda nog goede dingen'. De tijds-

omstandigheden waren toen ook niet rooskleurig. Deze woorden hebben namelijk betrekking op de regeringsperiode van Rehábeam. Israël leefde onder de laaghangende oordelen. Maar er waren toch nog goede dingen! De kanttkenaar schrijft: 'Als eerste de wet van Mozes; II. het woord der profeten; III. de besnijdenis; IV. nog wat van den zuiveren godsdienst; V. enige ware gelovigen en godvruchtigen, die hun weg niet bedorven hadden; om welke dingen alle God de stad nog verschoonde; gelijk Hij met Sodom zou gedaan hebben, zo zelfs maar tien rechtvaardigen daarin waren geweest'. Ook onder ons mogen deze goede dingen nog zijn.

(wordt vervolgd)

Nunspeet,

ds. A. Schot

UIT DE SCHOOL

Examenstress

Het is bijna zo ver; de examens staan weer voor de deur. De examentijd is altijd weer een spannende tijd voor de examenkandidaten, hun ouders en de docenten. Het is ook een drukke tijd met de nodige stress. Er hangt immers veel van een diploma af.

Stress zorgt er soms ook voor dat we de verkeerde keuzes maken. Drukke kan er voor zorgen dat we vergeten stil te zijn, de Heere te bidden om een zegen over onze werkzaamheden. We

hollen maar door en verwachten alles van ons eigen inzicht en geploeter. Anderen keren het om. Ze hebben eigenlijk nog niet echt (hard) gewerkt, maar vragen in het gebed wel of ze een diploma mogen krijgen. Eén van mijn docenten bad voor een toets dan ook altijd of de Heere de hand van de vlijtige zou willen zegenen. Hij hield ons voor: bidt en werkt. Niet het één zonder het ander. Hij noemde bidden en werken een 'christelijke tweeling'. Ik denk dat als we het bidden of

Het beste middel tegen examenstress is een gelovig en geloofwaardig gebed.

het werken nalaten dat ook voor veel stress kan zorgen in examentijd. Een slecht geweten zorgt voor extra stress.

Vertrouwen

Stress kan er zelfs toe leiden dat we er voor kiezen om ons werk niet helemaal eerlijk te doen. Ik herinner me een examenkandidaat die bij een toets (gelukkig niet een examen!) haar toevlucht had genomen tot spieken. Niemand had het gemerkt, maar haar geweten ging spreken. Ze stond huilend voor me en vertelde dat ze zo hard had geleerd voor dat ene vak waar ze zo slecht voor stond. Op de toets was ze helemaal dichtgeklapt en had bij haar buurman of buurvrouw afgekeken. Na een paar dagen kon ze het geheim niet meer de baas en ze moest het vertellen. Ze vertelde dat haar grootste fout was geweest dat ze de Heere niet had gebeden om een zegen en dat ze niet op Hem had vertrouwd, maar op haar eigen harde leren. En, zo zei ze, van de ene zonde kwam de andere. Zelf wilde ze maar één straf aanvaarden en dat was het cijfer 1. Haar eerlijkheid en tere geweten vond ik benijdenswaardig.

Kalmeringsmiddelen

Sommigen proberen met kalmerings-tabletjes de zenuwen te onderdrukken. Dat kan nodig zijn. Of het werkt is de vraag. Ik krijg wel eens de indruk dat het averechts werkt. Bovendien is het niet denkbeeldig dat we dan te veel van dat soort middelen verwachten. Het beste 'kalmeringsmiddel' lijkt me een gelovig en geloofwaardig gebed. Gelovig omdat we de Heere vragen om Zijn zegen en het van Hem alleen verwachten. Gelovig ook omdat we in zo'n gebed belijden dat wat de Heere doet goed is, ook als het anders loopt dan wij hopen en bidden. Het gebed moet echter ook geloofwaardig zijn. We worden er immers toe geroepen als docenten en leerlingen om ons werk goed en getrouw te doen. We mogen de kantjes er niet vanaf lopen.

De bijna dwangmatige gerichtheid op het examen kan er ook de oorzaak van zijn dat we, wederom als leerlingen én docenten, het examen en het diploma een te grote waarde geven. We moeten in deze zaken ook nuchter blijven. Vanzelfsprekend is het zeer teleurstellend als een examenkandi-

daat zakt. Zo'n leerling en de ouders hebben wel even tijd nodig om dat te verwerken. Zeker als er hard gewerkt is kan de teleurstelling erg groot zijn. Toch moeten we elkaar wel voorhouden dat het in dit leven, de advertenties met vacatures in de krant ten spijt, om meer dan diploma's draait. Dat sommige gezakten het gevoel hebben dat hun wereld instort, is te begrijpen, maar verdient, nadat de eerste klap is verwerkt, wel enige relativering. Het mag een bevrijdende gedachte zijn dat voor de Heere diploma's niet van waarde zijn en dat een 'geslaagd' leven in Gods oog heel wat anders inhoudt dan dat wat bijvoorbeeld de Elsevier ons wil laten geloven.

Danken

Ik vrees dat als de Heere ons heeft geholpen we nog wel eens vergeten Hem daarvoor te danken. Voor het examen, of een andere spannende gebeurtenis, hebben we Hem hard nodig en bidden we. Wanneer de nood verdwenen en de vrees geweken is, vergeten we te danken of we beroemen ons op onze eigen prestaties. Die ondankbaarheid kennen we, vrees ik,

Even maar...

Dopen in

Mag ik je er eens aan herinneren: jouw doopnaam en dan... 'ik doop u in de naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes'. Iedere keer wanneer er opnieuw in de gemeente gedoopt wordt, moet je maar goed kijken en luisteren. Dan klinkt het weer als herinnering, ook voor jou, omdat je het je toen niet bewust was. Maar nu je ouder wordt wel... Zo klonk het zoveel jaar geleden ook.

Jouw naam werd verbonden aan de naam van de Vader en van de Zoon en van de Geest.

Wat betekent dat '*de naam van...*'? De naam ziet op het wezen, zegt men dan. Dat wil zeggen: zoals de Heere *heet*, is Hij ook. Dat weten we uit de Heilige Schrift: Wie de Vader is in Zijn welbehagen, Wie de Zoon is in Zijn middelaarsbediening. Wie de Geest is in Zijn

levendmaking en toepassing. Dus de naam ziet op de bekendmaking van Wie God drie-enig werkelijk is en hoe Hij werkt.

Nu, '*ik doop u in de naam ...*' Dat wil niet slechts zeggen: in opdracht van, op last van. Maar veel meer: jij wordt eigenlijk ondergedompeld in... Zoals ik mijn vinger onderdompel in het water en die dan helemaal door het water omgeven is, links en rechts, van onder en overal. Zó ben jij van jongs af overal omgeven door het water, door de openbaring van Wie God is: in het gezin vanaf je prille leven, in de kerk en op school. Overal dat water van de afzondering onder de bediening van het genadeverbond. Overal de bekendmaking van Wie God is en hoe Hij nog steeds werkt. Wie de Vader is, Wie de Zoon is, Wie de Geest is. Waar je ook bent: overal het water dat scheiding maakt met het je om-

ringende heidendom. Vul je eigen naam eens in: '.....Ik doop u in...' Zie je nu dat water? Voel jij dat water? Heb je dat water nodig? Waar je ook gaat of staat, overal omringt je dat water. Je kunt er eigenlijk niet van loskomen. Of...is het aan het opdrogen? Wordt het minder? Neen, in werkelijkheid kan dat niet, want de Godsopenbaring op zich kun jij niet verminderen. Maar wel de aanraking ermee. Wel de kracht ervan in je leven.

De reinigende kracht is nog onverminderd als toen je gedoopt werd. Overal doopwater, genoeg om te reinigen van alle vuile zonden. Jij, gedoopt in de naam van... Sta daar eens meer bij stil. 'Vuile zondaar, jij *moet* gewassen worden. Vuile zondaar, jij *kunt* nog gewassen worden', zegt het doopwater tegen jou met name.

v.a.

allemaal wel. Laten we de Heere toch niet vergeten te danken voor alles wat Hij uit genade nog wilde geven. Het behalen van een diploma is voldoende reden voor een feestje. En dat mag ook. Maar het ene feestje is het andere niet. Ieder jaar gebeurt het weer, ook op reformatorische scholen, dat examenfeestjes ontaarden in drinkpartijen die het predicaat feestje niet meer verdienen. Of dat er feesten gehouden worden op plaatsen waar je toch je vraagtekens bij kunt hebben.

Wat is het jammer als we onze 'dankbaarheid' op die manier willen uiten. De examenkandidaten wens ik veel sterkte, doorzettingsvermogen, biddend opzien en vertrouwen toe. Laten we hopen en bidden dat de Heere het werk van leerlingen - en docenten - wil zegenen en er mooie examenuitslagen mogen volgen. En zegen is veel meer dan succes!

Rijssen,

E.G. Bosma

veertig dagen. Is het voor u Pasen geweest? Of hebt ge wel wat ondervonden, gevoeld, geschreid, gehoopt..., doch 'Hem zagen zij niet'? Ach, dan is het geen Pasen geweest. Hoe komt dat? Daar kunnen verscheidene oorzaken zijn. Sommigen onder ons zien niet de minste begeerlijkheid in het Paasevangelie. Het is de wereld maar waar hun ziel naar uitgaat. Wel, de Opgestane openbaarde Zich slechts aan Zijn bedroefde volk. Zo doet Hij nog! Anderen zijn niet onverschillig, zien uit naar de Heere en Zijn gemeenschap, doch moeten met smart bekennen dat het geen Pasen is geworden, dat de betekenis van de afgewentelde steen en het ledige graf aan hun ziel is voorbijgegaan, omdat zij Hem niet hebben ontmoet. Zo zijn er zelfs onder Gods volk.

Wel, weet toch dat de Heere een *heilige* orde houdt in het onderwijzen van Zijn volk. Is er wel plaats voort Pasen? Is het al Goede Vrijdag geweest? Hebt ge wel bevindelijk verstaan dat de toorn Gods tegen de zonde groot is, dat deze de dood eist? Smeken wij de Heere maar veel om ontdekkend licht. Het wordt Pasen voor de ziel in een weg waarin ons al het onze ontvalt en waarin wij onze ziel bij het leven nu niet meer kunnen houden.

Capelle a/d IJssel, ds. A. Moerkerken

Tussen Pasen en Hemelvaart

'...met vele gewisse kentekenen, veertig dagen lang, zijnde van hen gezien...'

Handelingen 1:3b

De veertig dagen. Daarmede wordt in het kerkelijk jaar aangeduid de tijd tussen Pasen en Hemelvaartsdag. De tijd dus, waarin wij heden leven. De vraag dringt zich in dezen telkens weer aan ons op: waarom toch die veertig dagen? Waarom is de Heere na Zijn opstanding in de hof van Jozef niet terstond ten hemel gevaren, daar toch de prijs was betaald en de gerechtigheid verworven?

Wij moeten antwoorden om drie redenen. In de eerste plaats wilde de Heere de *zekerheid* van Zijn opstanding aan Zijn discipelen krachtig bevestigen. Krachtig! Wij lezen in het woord van onze overdenking: 'met vele gewisse kentekenen. Wilt u enkele voorbeelden? Hij stond in het midden als de deuren gesloten waren; Hij toonde hun Zijn handen en Zijn zijde; Hij openbaarde Zich zeer wonderlijk aan de zee van Tibérias. En zo zou meer te noemen zijn. Ware de Heere terstond na Zijn opstanding ten hemel gevaren, dan zou Zijn kerk in droefenis en ongeloof achtergebleven zijn. Nu gaat Christus in deze veertig dagen hun geloof verlevendigen, hun ongeloof bestraffen en de zekerheid van Zijn opstanding aan Zijn volk - niet aan de wereld - bevestigen. Dat alles was nodig, want de opstanding des Heeren is de grondslag, waarop alleen de Kerk Gods van schuld en straf kan worden vrijgesproken ten

eeuwigen leven.

Maar er is meer. In de tweede plaats heeft Hij door de Heilige Geest aan de apostelen, die Hij uitverkoren had, *bevelen* gegeven. Dat heeft Hij alles gedaan in die veertig dagen. Hij gaf bevel aan Zijn huis als de meerdere Hizkía, niet omdat Hij ging sterven, maar omdat Hij in het huis Zijns Vaders de Zijnen plaats ging bereiden. Welke bevelen gaf Hij hun? Vele en velerlei, maar wel dit als voornaamste: 'Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde. Gaat dan heen, onderwijst al de volken, dezelve dopende in de Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes, lerende hen onderhouden alles, wat ik u geboden heb.' Het zendingbevel! Christus gaf dit bevel eerst toen Hij alles volbracht had en de gerechtigheid en het eeuwige leven verworven had.

Maar er is nog meer. In de derde plaats ging de Heere Zijn Kerk in deze veertig dagen *voorbereiden* op de tijd waarin zij Hem niet meer zo bij zich hebben zouden als voorheen. Zij, Maria Magdalena en zovele anderen moesten gaan leren de betekenis van dit woord: 'Raak Mij niet aan, want Ik ben nog niet opgevaren tot Mijn Vader!' Of van dat andere woord: 'Het is u nut dat Ik wegga; want indien Ik niet wegga, zo zal de Trooster tot u niet komen, maar indien Ik heenga, zo zal Ik Hem tot u zenden.' De Kerk moest leren niet langer te leven uit het zoete leven van des Heeren tegenwoordigheid, zichtbaar en tastbaar, doch nu voortaan te leven uit het geloof.

Zie, geliefde lezers, wij leven in de

Avondgebed van Luther:

"Heere blijf bij ons, want het is avond en de nacht zal komen. Blijf bij ons en bij Uw ganse kerk aan de avond van deze dag, aan de avond van ieders leven en aan de avond van de wereldgeschiedenis. Blijf bij ons met Uw genade en Uw goedheid, met Uw troost en zegen, met Uw Woord en sacrament. Blijf bij ons wanneer de nacht van beproeving en angst over ons komt, de nacht van twijfel en aanvechting, de nacht van de strenge, bittere dood. Blijf bij ons, in leven en in sterven, in tijd en eeuwigheid,

Amen".

Dagboek van een verdoofd rabbijn

Onlangs verscheen een onthullend boek over hoe in het zogenaamde tolerante Nederland allerlei uitingen van religie aan banden worden gelegd. Rabbijn Lody van de Kamp schreef daarover een boek onder de titel "Dagboek van een verdoofd rabbijn. Persoonlijke notities bij een politieke aardverschuiving".

Zoals uit de titel al enigszins is op te maken spitst het boek zich toe op het onlangs gevoerde debat over het ritueel slachten. Dat gebeurt bij de islam en bij de Joden onverdoofd. Halal slachten is in de islam voorgeschreven. Bij de Joden heet het koosjer slachten. Rabbijn Van de Kamp schetst in zijn boek hoe er een negatief beeld is ontstaan over het halal en koosjer slachten. Met dit negatieve beeld is echter ook een uiterst negatief imago gestimuleerd van de bevolkingsgroepen die het ritueel slachten uitvoeren. Zij werden getypeerd als dierenkwellers, beulen, aantasters van dierenwelzijn, middeleeuwse barbaren, etcetera.

Dierenwelzijn

Nu is het niet mijn bedoeling om het ritueel slachten te verdedigen. Dat doet de schrijver in zijn boek wel. Hij plaatst het ritueel slachten in het verband van de zorg voor dierenwelzijn, zoals dat in de Bijbel wordt voorgoedhouden. Uiteraard is die zorg een zorg die iedereen aangaat. De verdediging van de rituele slacht met een beroep op de Talmoed en uitspraken van rabbijnen is typisch Joods. Ook al vermeldt een Bijbeltekst eigenlijk niets over een bepaalde zaak, toch wordt de Talmoed gevolgd, die daarover wel wat zegt. Een voorbeeld moge dit duidelijk maken. In Deuteronomium 11:15 staat: 'En Ik zal kruid geven op uw veld voor uw beesten; en gij zult eten en verzadigd worden'. De Talmoed zegt daarover: 'Uit dit vers leren wij dat het verboden is voor een mens om zelf aan tafel te schuiven voordat hij zijn dieren te eten heeft gegeven. Gras voor uw vee en daarna zult u eten en uzelf verzadigen'.

Om uit de uitdrukking in de tekst

'weidegras op uw veld voor uw vee' de conclusie te trekken, zoals de Talmoed doet, dat het gewas er eerst is voor het vee en daarna pas voor ons, kan ik niet volgen. Dat neemt overigens niet weg dat veel van wat Van de Kamp zegt over zorg voor dierenwelzijn met hem gedeeld wordt. Helaas moeten we met hem constateren dat de wereld om ons heen grotendeels niet meer leeft met het woord van de Bijbel. Uit de door de schrijver genoemde voorbeelden uit de Joodse wetgeving over dierenwelzijn en over het onverdoofd slachten, blijkt overduidelijk dat er in het Jodendom wel degelijk sprake is van zorg voor de dieren. Men weet zich in dat opzicht gebonden aan de Bijbel en handelt er ook naar.

De hele methode van de sjechieta (het koosjer slachten), zoals dat in het boek wordt uitgelegd, zal voor degenen die vroeger wel eens een huis-slachting hebben bijgewoond niet vreemd overkomen, zij het dat de wijze waarop de sjocheet (de slachter) het dier doodt, in zorgvuldigheid vele (vroegere) slachtingen te boven gaat. De huisslachter van vroeger kreeg geen opleiding van ongeveer zes tot zeven jaar om te mogen slachten, zoals de joodse sjocheet.

De waarde van dit boek en de nood-

zaak voor ons om van de inhoud ervan kennis te nemen, ligt niet zozeer in de sfeer van het ritueel slachten, maar in wat daarachter ligt. Het boek is geschreven in de vorm van een dagboek. Niet dat de gebeurtenissen van elke dag worden weergegeven, maar wel de hoogtepunten in de discussie over het ritueel slachten. Daarin laat Van de Kamp ons zien wat er eigenlijk in Nederland aan de hand is.

De discussie over ritueel slachten is niet nieuw. Ook dertig jaar geleden werd er over gediscussieerd naar aanleiding van een rapport van de Dierenbescherming. Een groot verschil met toen is dat de discussie in beperkte kring werd gevoerd en nu met de breedte van politiek Nederland. Een groter verschil, en dat gaat ook ons aan, is dat religie toen nog een wezenlijk onderdeel uitmaakte van de Nederlandse samenleving.

Respect voor geloofsovertuigingen was er in het algemeen nog wel. Religie was nog niet verbannen naar de privésfeer. Ook minderheden werden beschermd in de uitoefening van hun religie. De secularisatie heeft toegeslagen. De gesecculariseerde mens van de 21e eeuw trekt alles in het platvloerse dagelijkse bestaan. Het gelijkheidsdenken dringt zelfs zover door dat we tegenwoordig een politieke partij hebben die de rechten van dieren heeft verheven tot hetzelfde niveau als mensenrechten. En die partij is er in geslaagd om andere partijen over te halen om een verbod op ritueel slachten te steunen. Dat het verbod het in de Eerste Kamer niet heeft gehaald, is zo valt te vrezen, slechts uitstel van executie.

Terecht wijst Van de Kamp er op dat de media hierin ook een grote rol

Rabbijn Van de Kamp.

hebben gespeeld. Door keer op keer allerlei bloedige taferelen te tonen wordt de meningsvorming sterk beïnvloed. Foto's van bebloede messen, hangende kadavers en slachters die met hun gelaarsde voet door het bloed baggeren, blijven hangen en bepalen voor een belangrijk deel de opinie van de mensen. Zo wordt een karikatuur geschapen van het ritueel slachten. En zo wordt een karikatuur geschapen van de religieuze uitingen van minderheden, die door de massa als vreemd en niet meer van deze tijd worden ervaren.

Het gaat om de bedreiging van religieuze minderheden in de Nederlandse samenleving van de eenentwintigste eeuw. En dat is het wat ons zorgen moet baren.

Veranderd religieus klimaat

In het hoofdstuk met als titel "De man op de bok" schetst Van de Kamp het religieuze klimaat in het Nederland van de eenentwintigste eeuw. Daaruit blijkt dat de auteur kennis draagt van de ontwikkelingen in het kerkelijk leven in Nederland. De secularisatie heeft toegeslagen, ook in de Joodse gemeenschap. Ook daar is er behalve in Amsterdam nog nauwelijks sprake van enig Joods gemeenschapsleven waarin religieuze beleving en het gezag van de Thora (de vijf boeken van Mozes), de kerndoelen zijn. De rooms-katholieke koetsier op de bok van het rijtuig dat de rebbe vervoerde, slaat nu geen kruis meer als hij een crucifix of een kapelletje met een Mariabeeld passeert. Uit de ziekenhuizen zijn de nonnen in habijt verdwenen. Achter de balie zit nu een mevrouw met een hoofddoek. De kerk op de hoek staat leeg omdat de sportclub voor de Nederlander meer waarde heeft dan de wekelijkse boodschap van de dominee. Zo noemt Van de Kamp nog meer uitingen van het veranderde religieuze klimaat in Nederland.

Is het wel de moeite waard om voor zo ongeveer dertigduizend Joden je zo druk te maken. Laten ze toch het koosjere vlees in het buitenland kopen! Maar laten we ons niet vergissen. Het gaat ten diepste in de discussie over koosjer slachten niet om dierenwelzijn. Het gaat om de bedreiging van religieuze minderheden in de Ne-

derlandse samenleving van de eenentwintigste eeuw. En dat is het wat ons zorgen moet baren.

Dat is het ook wat ons verbindt met dit kleine groepje Joden. Met hen leven we mee in een beschaving die de rechten van religieuze gemeenschappen steeds verder aantast en daarom op den duur geen echte beschaving meer is omdat die rechten niet worden gewaarborgd.

Boek van de geschiedenis

Het voorstel van de Partij voor de Dieren veroorzaakte grote commotie in de Joodse gemeenschap. Het bracht het jaar 1940 en verordening 80/40 in herinnering. Al spoedig in het begin van de Duitse bezetting kwam er een verbod op ritueel slachten. Natuurlijk werpen de initiatiefnemers van

het wetsvoorstel om ritueel slachten te verbieden elke associatie met de Tweede Wereldoorlog ver van zich. Maar voor de Joodse gemeenschap wordt het boek van de geschiedenis weer geopend en de pijn van de wonden gevoeld over zovelen in hun voorgeslacht die zonder ritueel zijn geslacht in de gaskamers van de concentratiekampen.

N.a.v. Lody van de Kamp, "Dagboek van een verdoofd rabbijn. Persoonlijke notities bij een politieke aardverschuiving"; uitg. Boekencentrum; ISBN 978 90 239 20434; 155 blz.; prijs € 16,90.

Capelle aan den IJssel, ds. W. Silfhout

Een stem uit het verleden

Na dezen openbaarde Jezus Zichzelfen wederom den discipelen aan de zee van Tiberias.

Johannes 21:1

Johannes schrijft in zijn evangelie in hoofdstuk 20: 'Jezus dan heeft nog wel vele andere tekenen in de tegenwoordigheid Zijner discipelen gedaan, die niet zijn geschreven in dit boek.' Onder die 'tekenen' moeten wij volgens de verklaarders van Gods Woord verstaan, de wonderen die Christus gedaan heeft in het algemeen, en de verschijningen aan de discipelen in het bijzonder. Tekenen worden hier wonderen genoemd, omdat daardoor bewezen wordt, dat Jezus van Nazareth de Messias, de Zoon van God was.

Op de geheiligde kennis daarvan komt het voor elk mens aan op weg en reis naar de eeuwigheid. Petrus betuigde daarvan in Johannes 6: 'En wij hebben geloofd en bekend, dat Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.'

Johannes, de schrijver van dit evangelie, heeft slechts een greep gedaan uit de 'vele andere tekenen'. Beter gezegd, Gods Woord is geschreven bij inspiratie, Het heeft Gods Geest niet goed gedacht om alles te beschrijven, en alles te vermelden wat er gebeurd is in die veertig dagen tussen de opstanding en de hemelvaart. Maar er zijn wel genoeg bewijzen voor het Messiaschap van Christus. Wat een onschatbaar voorrecht is het daarvan de zekerheid in ons hart te mogen hebben, uit kracht van Goddelijke openbaring in onze ziel. Dat zal geen leed ooit uit ons geheugen wissen. Daarvan mogen wij persoonlijk de gezegende bate, vrucht en troost hebben in ons leven. Het zal bovenal zijn tot verheerlijking van de eeuwige Immanuël; tot verheerlijking van Hem, in Wie de Vader al Zijn welbehagen heeft, en dat van eeuwigheid tot eeuwigheid.

Christus is na Zijn opstanding nooit werkeloos geweest. Hoe heeft Hij Zich gehaast om Zich te openbaren in de kracht van Zijn opstanding tot de heerlijkheid Zijns Vaders, maar ook tot blijdschap van Zijn volk. Zij zitten zo vaak verward in de struiken, zoals de ram bij offering van Izaak. O, Gods volk is een volk dat zichzelf niet helpen kan. Het is een volk dat geholpen moet worden. Zij worden steeds afhankelijker en hulpbehoevender van de bediening van Christus en van de invloeden van Gods Geest.

ds. W.C. Lamain

De toekomst van techniek in het beroepsonderwijs

Beroeps-onderwijs-keuze

*Dertig jaar geleden werd gestart met de eerste school voor reformato-
risch beroepsonderwijs: de Ude-
mansscholengemeenschap. Daarbij
werden de woorden aangehaald die
ds. J. van Haaren bij een dergelijke
gelegenheid sprak in het kerkgebouw
van de Gereformeerde Gemeente te
Amersfoort als de voorzitter van het
bestuur uit Openbaring 3: 8: ‘...zie,
Ik heb een geopende deur voor u ge-
geven, en niemand kan die sluiten’.
In de daarop volgende jaren is dat
alleen maar bevestigd.*

Mocht Amersfoort als eerste de deuren openen voor reformato-
risch beroepsonderwijs, na verloop van tijd
mocht dat bij nog zes andere scholen
gebeuren en kregen we ook een lan-
delijke reformato-
rische mbo-school.
Hieruit blijkt dat de Heere geen half
werk doet, maar Zijn belofte waar-
maakt. Dat stemt tot dankbaarheid
en geeft verwondering en maakt
klein. Wat hebben wij veel mogen
ontvangen!

In de achterliggende dertig jaar heb-
ben vele jongeren uit onze kring hun
beroepsopleiding op één van deze
scholen mogen ontvangen. Met de
invoering van het vmbo, nu ruim tien
jaar geleden, spreken we niet meer
van lager- of voorbereidend beroeps-
onderwijs, maar van voorbereidend
middelbaar beroepsonderwijs.
Rond de 60 procent van de leerlin-
gen uit het voortgezet onderwijs zit
op het vmbo. De leerlingen die het
niveau van de basis- of kaderberoeps-
gerichte leerweg hebben, volgen hun
opleiding voor een groot deel van de
lesuren in een beroepsgericht vak.
Ze kiezen dat vak uit één van de vier
sectoren van het vmbo, namelijk Eco-
nomie, Groen, Techniek en Zorg &
Welzijn.

Ieder jaar, in de maanden maart/april,
maken de leerlingen uit de tweede
klas van het vmbo hun keuze voor het
beroepsgerichte vak dat ze in de bo-
venbouw, het derde en vierde leerjaar,
willen gaan volgen. Van die keuze, die

ze op de jonge leeftijd van dertien en
veertien jaar maken, hangt voor een
belangrijk deel hun toekomst af. Het
is dan ook erg belangrijk dat er een
goede keuze gemaakt wordt. Een keu-
ze die bij de gaven en talenten van de
leerlingen past.

Een goede voorbereiding daarop is
van groot belang, daar hebben juist
deze leerlingen recht op. De meesten
van hen stromen al op zestien/jarige
leeftijd de arbeidsmarkt op om te
gaan werken en leren. Zij leveren met
de beroepen die zij uitoefenen een
belangrijke bijdrage aan de voortgang
van onze economie.

Ondanks dat er op onze reformato-
rische scholen voor voortgezet onder-
wijs veel leerlingen zitten, zijn er zor-
gen over de toekomst van de beroeps-
gerichte afdelingen die aan het vmbo
gevolgd kunnen worden. Die zorgen
betreffen in het bijzonder de vakken
in de sector Techniek. De instroom in
deze vakken loopt namelijk de laat-
ste jaren sterk terug. Enkele oorzaken
daarvan zijn de terugloop van het
aantal basis- en kaderleerlingen en
het minder goede imago van de vak-
ken in de techniek. Het imago betreft
vooral de mening dat werken in een
technisch vak bijvoorbeeld zwaar en

vaak vuil werk is.

Een andere oorzaak die je nogal eens
hoort, is de recessie. Daardoor zou
je op dit moment beter niet moeten
kiezen voor een beroepsgericht vak
in de techniek. Men stelt dan dat er
waarschijnlijk toch geen werk in te
vinden is. En dat laatste is nu juist
niet het geval. Er is in alle technische
sectoren grote behoefte aan nieuwe
instromers. Met name wordt dat ver-
sterkt door de uitstroom van de zoge-
naamde ‘grijze golf’ van werknemers
die binnen nu en drie jaar in groten
getale met pensioen zullen gaan.
Ook al loopt de werkgelegenheid van-
wege de recessie nu terug, er blijft een
zèér groot tekort aan werknemers in
de techniek. En dat geldt voor alle
technische richtingen, zoals elektro-
techniek, installatietechniek, metaal-
techniek, bouwtechniek en voertui-
gentechniek en de daaraan verwante
vakrichtingen.

Niet kiezen voor een technische op-
leiding heeft echter ook gevolgen voor
het onderwijs op onze reformato-
rische vmbo-scholen. Veel vmbo-scho-
len in Nederland moesten de laatste
jaren vanwege te geringe leerlingen-
aantallen hun technische opleidin-
gen sluiten. Tot nog toe hebben de
reformato-
rische vmbo-scholen hun
afdelingen in de techniek nog kunnen
handhaven. Maar er is met name in
de bouwtechniek en elektrotechniek
en in mindere mate in de metaaltech-
niek een terugval in de aanmelding
van leerlingen. Voor metaaltechniek
is dat wel per regio verschillend. Bij
een blijvende lage instroom zal echter
het handhaven van deze opleidingen
onder druk komen te staan.

Ook al loopt de werkgelegenheid vanwege de recessie nu terug, er blijft een zèér groot tekort aan werknemers in de techniek.

De keuze voor een beroepsopleiding in een technisch vak is niet alleen om die reden een goede keuze, maar die keuze is ook van groot maatschappelijk belang. Technici zijn onmisbaar voor het draaiende houden van onze economie. Juist in een technisch vak komen bij jongeren, die vooral praktisch getalenteerd zijn, hun gaven optimaal tot ontplooiing. Het product dat zij met hun collega's tot stand brengen is zichtbaar, spreekt tot de verbeelding en gaat veelal jarenlang mee. Denk aan gebouwen, schepen, bruggen, enzovoort.

Het zijn de jongeren die met hun technische talenten, waarmee de

Heere hen heeft gezegend, mooie beroepen mogen uitoefenen in onze maatschappij. Daar staan ze hun mannetje en moeten zich al heel jong handhaven in een omgeving die niets heeft met christelijke opvattingen. Zij hebben daarom onze steun en vooral ons gebed hard nodig.

Een keuze voor een beroep in de techniek is een verantwoorde keuze en heeft toekomst.

G. Middelkoop,
teammanager Techniek,
Van Lodenstein College, Hoevelaken

Uitgeverij Middelburg, via ds. G.J. van Aalst: Joh. Westerbeke / Jonge Zangers: Het levende in en verwachting van Geurt van Dee, e.a., deel 10.

Geref. Gemeenten te H.I. Ambacht, via student v. Ruitenburg: Predikanten van de Geref. Gem. te H.I. Ambacht / Uitzien naar de Heere : Geloofsvertrouwen in de duisternis : Zes preken.

Uitgeverij Den Hertog, via dhr. A. Bel: Ds. P. den Butter / Leve de Koning! : Van Samuël naar Saul.

J. Bout & N.J. Spaan / Langs oude paden op nieuwe wegen : Zwerftochten door Schotland. Ds. D.L. Aangeenbrug / De pelgrimsreis naar Sion : 21 predikaties over Psalm 84. B. Hoogwerff / Op U zo wil ik bouwen : Een gouden draad in het huis van Oranje-Nassau. B. Hoogwerff / Omdat Hij het gedaan heeft : Vriendenbundel aangeboden aan ds. G.J. van Aalst bij zijn 25-jarig ambtsjubileum. Ds. M. van Kooten / Alles wat adem heeft: Dieren in de Bijbel en hun betekenis. Thomas Boston / Om de uitnemendheid van Christus. Ds. T.W. van Bennekom / Ouder worden : zegen en zorg. Th. Van de Groe / Het oprecht gelovig aannemen van de beloften van het Heilig Evangelie. Ds. J. Schipper / Wat zegt de Kerkorde? Rondom het kerkelijk leven. John Flavel / Genadetijd. Ds. P. van Ruitenburg / Diep ontzag : Waarom genade zo'n wonder is. Ds. A. van de Weerd / Slecht nieuws : Goede boodschap als een ernstige ziekte ons treft. Ds. P. van Ruitenburg / Geboren. Ds. A. Schreuder / Naar eer en geweten : Wat de Bijbel en onze belijdenis zeggen over het geweten. Ds. D.W. Tuinier / Samen één : Overdenkingen bij het huwelijk. H. Natzijs / Als een vuurbrand uit het vuur gerukt : Jan Bos en zijn vriendenkring. Ds. W. van Gorsel / De goede keus. Ds. J. Spaans / De rijkdom van de ware pelgrim: Tien preken. Ds. J. Mijnders / Een lofzang in de nacht : 52 meditaties. Ds. A. Moerkerken / De bruid van Bethlehem : Negen overdenkingen over het Bijbelboek Ruth. Ds. J. Westerink / Doet dat tot Mijn gedachtenis : De rijkdom van ons avondmaalsformulier. Ds. H. Visser / Geloven in de branding van de twijfel : Aangevochten geloofsleven met voorbeelden van Maarten Luther. A. Vogelaar-van Amersfoort / Boodschappers in verre landen.

Kerkenraad Geref. Gemeente te Urk: Ds. J. van Belzen e.a. / Om Sions wil zal ik niet zwijgen : 12 preken.

Kerkenraad Geref. Gemeente Zwolle, via J. Noordam: L. Vogelaar / Op de akker van Boaz : 50 jaar Gereformeerde Gemeente te Zwolle. *Ook exemplaar voor de docenten en studenten.*

Gereformeerde Gemeente te Rhenen, via de scriba: Ds. F. Mulder / Sta op en

Uit de bibliotheek

Het was een bijzondere bijeenkomst in de school. Een echtpaar dat 65 jaar in de band van het huwelijk aan elkaar was verbonden, bracht samen met hun 22 (aangetrouwde) kinderen een bezoek aan de school. Een van de kinderen had dit bezoek aangevraagd en uiteraard was er vanuit de school alle medewerking om dit mogelijk te maken. Het werd voor dit bruidspaar een onvergetelijk uurtje op een school waar ze zelf nooit les hadden gekregen. Aan het einde van dit bezoek ontving ds. G.J. van Aalst uit handen van de familie een prachtig schilderij (1.30 x 1.00 m.) van de Dordtse Synode 1618-1619 en dan wel in kleur. Deze prachtige afbeelding heeft een plaatsje gekregen vlakbij ingangen van de docentenkamers. Een ieder wordt nu niet alleen tijdens de les in de docentenruimten geconfronteerd met de Dordtse Synode, maar ook voordat men de lesruimten ingaat. Een mooie herinnering!

Nieuwe uitgaven voor de bibliotheek hebben wij ontvangen van:

Uitgeverij De Banier: Ds. L. Terlouw / Als thuisblijven moeilijk wordt : Gedachten over zorgen bij het ouder worden. P. Schalk (red.) / Daar staan we voor : Als christen present in de samenleving. Ben de Raaf / Zoom In : Bijbels dagboek. Ds. A.T. Vergunst / Brug naar Esther. Ds. A. Schot / Jacob heb ik lief gehad : Zeventien overdenkingen over het leven van Jacob.

Uitgeverij De Tarwekker: Ds. M. v.d. Ketterij / Tot lering en troost : Verklaring HC. *Ook een exemplaar voor alle docenten en studenten.* Ds. C. Smits / Ik zal horen wat God de Heere spreken zal, deel 2. Ds. M. v.d. Ketterij / Vrede zij ulieden : Achtal predikaties, deel 1. Ds. C. Smits / De overwinning van het Lam.

Uitgeverij De Roo te Zwijndrecht: Ds. G. v.d. Breevaart / De Koning in Zijn schoonheid : Achtal predikaties.

Gebr. Koster te Barneveld, via dhr. G.C. van Haaren: Ds. P. Blok / Elisa, de zoon van Safat (deel 4). Div. / Der vaderen erfenis (deel 16). Ds. C.A. van Dieren / Twaalf volle korven. Ds. J. Fraanje / Derde zestal predikaties. Ds. J. van Haaren / Izak. J. van 't Hul / Profeet uit Gilead. J.H. Madern / Deed Isrel op Zijn woorden letten. L. Vogelaar / Banden die niet breken. Ds. C. Hogchem / Leesboek bij de belijdenis-technisatie.

Stichting heruitgave werken Guido de Brès, via ds. G.J. van Aalst: G. de Brès / De wortel, de oorsprong en het fundament van de wederdopers of herdoopten in onze tijd.

Kerkenraad Gereformeerde Gemeenten Rijssen: Elk verhaalt zijn weg en zaken : De geschiedenis van de 'kleane koarké' te Rijssen. *Ook een exemplaar voor docenten en studenten.*

Tekstservice Vermeulen te Meteren: J. M. Vermeulen / De koopman van Axel : Ds. M.A. Mieras, prediker in een bewogen tijd.

ga heen : Afscheidsprek Geref. Gem. te Wageningen. Bevestigingsprek door ds. B.J. van Boven. Intredeprek Geref. Gem. te Rhenen.

Kerkenraad Gereformeerde Gemeente Scherpenisse, via de auteur: J.W. Dukvekot en C.M. Kleppe / Gods trouwe zorg: De geschiedenis van 150 jaar Gereformeerde Gemeente Scherpenisse.

N.R.C. te Norwich, via E. Korevaar: 'I Will Never Leave Thee, Nor Forsake Thee "60 Years of the Netherlands Reformed Congregations of Norwich, Ontario'.

N.R.C. & CEA, via Mr. G. Moerdyk: Church & School Directory : 2011 Yearbook'.

Pro-Lectori te Marum via dhr. G. Jongsmma: Franciscus Elgersma / De beste Bidder : Vertoond in het gebed van onze Zaligmaker Jezus Christus voor Zijn kruisigers : Predicatie over het eerste kruiswoord.

Uit handen van de auteur W.A. Zondag/Religie in de arbeidsverhouding : Over religieuze werkgevers en religieuze werknemers.

Uit verschillende delen uit het land ontvingen wij schenkingen boeken en/of brochures, van: N.N. (5x) / N.N. via stud. Heijkamp / A. P. / J. G. te H. / T. te W. / N.N. en G.-B. te O.-V. via stud. Janse / G.G. Meliskerke via stud. Den Haan / Fam. W. te W./ L. J. / B. te O. / S. te W. via J.M. / N.N. via B.A. / W.C. B. te R. / G.G. te K.a.d.IJ. / G.G. te A. / T. te S. via stud. Huijser / N.N. via ds. J.W. Verweij / D. Z. te M. / S. te L. / N.N. en C. J. te Th. Via stud. Van Ruitenburch / V. te R. / N.N. te W. (3x) / M.J. de J. te G. / S. te H. Totaal 971 boeken en 510 brochures. Er was weer voldoende materiaal om uit te zoeken. Naast boeken en brochures ontvingen wij via ds. J.J. van Ekeveld iets bijzonders. Dhr. G. Treur uit Zeist was in het bezit van 12 grammofoonplaten waarop één (let op 1 !) huwelijksprek stond. Deze huwelijksprek was gehouden 22 september 1949 door wijlen ds. M. Blok te Zeist. Het betreft het huwelijk van de oud-oom dhr. Joh. Treur (diaken te Zeist van 1946-1979) en oud-tante Johanna Visser van dhr. Treur. U begrijpt natuurlijk wel dat ds. L. Blok, als zoon van ds. M. Blok, erg veel belangstelling had voor deze serie. Zowel de schenker als ondergetekende gunnen hem dit van harte. Nu maar hopen dat hij nog een platenspeler thuis heeft staan. Alle gever en geefsters hartelijk dank voor uw bijdrage.

Rotterdam,

M. Bal

Nieuw-Beijerland,

ds. A. Vermeij

BOEKENNIEUWS

"Een lofzang in de nacht"
(52 meditaties), ds. J. Mijnders;
uitg. Den Hertog, Houten;
ISBN 978 90 331 2387 0;
190 blz.; € 14,90.

Opnieuw verscheen een boek met meditaties van de hand van onze geliefde broeder en vriend, ds. J. Mijnders. De lezer wordt hierin gewezen op de grote liefde van God Drie-enig. Hoe onbegrijpelijk is de liefde van God de Vader, Die van eeuwigheid Zijn Zoon gaf om arme zondaren zalig te maken en om ze te redden van het gewisse verderf, wat ze zichzelf door hun zonden waardig gemaakt hebben.

Gods volk wordt in de meditaties eveneens gewezen op de grote liefde van de Zoon tot de deugden van Zijn Vader, waarin de grote liefde tot zondaren uitblinkt om hen van de vloek van de wet en de toorn van God te verlossen.

Ds. Mijnders wil de lezer ook wijzen op de grote liefde van de Heilige Geest, Die de verkorenen van de Vader en de gekochten door Christus waarlijk zalig maakt. Hij past immers het bloed van de Zaligmaker toe aan hun harten en werkt de aangebrachte zaligheid in hun harten uit.

Verder lezen we hoe God werkt, want het is een eenzijdig, soeverein werk van God Drie-enig, vanuit het welbehagen, van boven naar beneden, door de dood tot het leven, door de diepte tot de ongekende hoogte van het zaligworden om niet.

Hoe gunnend en liefdevol wijst de schrijver de onbekeerde medereiziger naar de eeuwigheid op de liefde van God, die zich uitstrekt tot de grootste van de zondaren. Voor jong en oud, voor elke vreemdeling van Gods genade kan het nog. Daarin toont ds. Mijnders iets van de wondere doorleving van Paulus in 1 Timótheus 1:15-16.

De bundel meditaties, rekening houdend met het kerkelijk jaar, is zeer de moeite waard om gelezen te worden. Ze zijn geschikt voor zowel persoonlijk gebruik als voor de weeksluiting in zorginstellingen of ter opening van verenigingsavonden.

"Dagelijks volgen";
Bijbelstudies voor vrouwen;
Serie "Vrouw Vandaag" (deel 1);
A.M.P.C. van Hartingsveldt-Moree;
uitg. De Banier, Apeldoorn; 2012;
ISBN 978 90 336 32808;
80 blz.; € 8,95

Het uiterlijk van het boekje "Dagelijks volgen", met bloemetjes en strikjes, geeft al aan dat het voor vrouwen geschreven is. Slaan we het boekje open, dan lezen we vragen als: Wat zegt Gods Woord over de roeping van de vrouw?

Tot welke taak roept Hij? Wat is Zijn wil voor het leven van alledag van vrouwen? Twaalf Bijbelstudies nodigen uit om persoonlijk of in verenigingsverband te luisteren naar Bijbelgedeelten, waarin we lezen over Gods bedoeling met het leven van vrouwen. Het gaat bijvoorbeeld over het houden van stille tijd. 'Misschien zeg je dat je echt geen tijd hebt voor stille tijd. Is dat zo? Meestal is het eigenlijke probleem niet of we er tijd voor hebben, maar of we er tijd voor óver hebben.'

Tussen en naast de korte stukjes tekst stelt de schrijfster vragen of geeft ze opdrachten, zoals in Bijbelstudie 4 waar het gaat over "Elke dag echtgenote". Lees Éfeze 5 vers 17. Wat is de wil van God voor jou als echtgenote? Lees ook vers 21 tot en met 24. Wat is elkaar onderdanig zijn?"

Maar het gaat niet alleen over vrouwen die getrouwd zijn en mogelijk kinderen hebben. Dagelijks de Heere volgen geldt voor elke vrouw, welke plaats ze ook van de Heere gekregen heeft. De tijdgeest roept dat een vrouw naar onafhankelijkheid en zelfontplooiing moet groeien en tijd moet maken voor zichzelf. Hoe zit dat? Bijbelstudie 7 gaat daarop in. Laten we ons, biddend, erin verdiepen.

Hoe leerzaam is het om na te denken over het dagelijks ontvangen en geven, dienen en volgen, kiezen en jezelf verloochenen. Kunnen we dat allemaal in eigen kracht?

Is dit zo'n Bijbelstudieboekje waarin van alles moet om uiteindelijk op te klimmen tot een keurige christenvrouw die

de hemel verdient? Nee, dat zal nooit kunnen, zegt de schrijfster. Er is veel wat ons beschaamd maakt. 'Door de zonde is ons verstand verduisterd en onze wil verkeerd. De Heere vraagt dat we Hem volgen, maar wij willen de dingen niet op Gods manier. Het is nodig dat de Heere ons verstand verlicht en onze wil vernieuwt. Dan willen we leven zoals Hij het wil.'

De twaalf Bijbelstudies zijn eerder verschenen in de rubriek "Vrouw Vandaag" in de GezinsGids. Voor dit boekje zijn ze bewerkt en gebundeld. Ongetwijfeld zijn er vrouwenverenigingen die deze waardevolle Bijbelstudies op hun verenigingsavonden kunnen en willen gebruiken. Het was dan ook een mooie gedachte, dat "Dagelijks volgen" als eerste op onze Bondsdag van Vrouwenverenigingen (17 april jl.) te Veenendaal, te koop was.

Zwijndrecht, A. Teerds-Gertenbach

Het geloof van Michiel de Ruyter

Op 11 februari jl. is door het bestuur van Stichting StoKosmos een in het Hongaars vertaalde lezing overhandigd aan de ambassadeur van Hongarije en de burgemeester van Vlissingen.

Dit gebeurde in de Nieuwe Kerk in Amsterdam bij de graftombe van Michiel de Ruyter tijdens de herdenking van de bevrijding van Hongaarse predikanten.

De lezing werd in 2007 door prof.dr. A. Th. van Deursen in de Jacobskerk in Vlissingen gehouden en gaat over het geloof van Michiel de Ruyter. Zoals in de lezing werd betoogd, was het Michiel de Ruyter die in 1676 de bevrijding wist te bewerkstelligen van 26 Hongaarse predikanten, die gevangen gehouden werden op de Spaanse galeien. En het paste ook precies bij De Ruyter dat hij de bevrijde gevangenen vermaande nu voortaan de onderlinge verschillen te vergeten. Na een toespraak van de admiraal werden zij over de schepen van het eskader verdeeld en kregen zij als opdracht mee: 'Gaat dan heenen, en doet uw best, een ieder by de zynen, dat gij, t' huis koomende, een mooght zyn of worden, en ik zal nooit aangenaamer dank ontvangen.'

Dat De Ruyter zich sterk verbonden wist aan de boodschap van de Nadere Re-

formatie blijkt wel uit zijn leven. Op zee liet hij predikanten preken en werd voor een zeeslag zelfs het Heilig Avondmaal bediend. Het zal een bijzonder genoegen voor De Ruyter zijn geweest zijn broeders, de predikanten van de galeien, te bevrijden. Zijn werk op de vloot, zijn praktische vroomheid en de band met de kerk in het geheel van Europa komen hier als het ware samen.

Iemand uit de twaalfde generatie nazaten van Michiel de Ruyter, Frits de Ruyter de Wildt, nam op 11 februari een exemplaar van de lezing in ontvangst. Bijzonder was het om bij die gelegenheid te mogen wijzen op het kompas dat

Michiel de Ruyter de juiste koers wees in zijn levenshouding; het Woord van God. We mochten de familie meegeven: 'Uw vader Michiel kwam bij het lezen van zijn Bijbel in de derde brief van Johannes de volgende tekst tegen: 'Ik heb geen meerdere blijdschap dan hierin, dat ik hoor dat mijn kinderen in de waarheid wandelen. Want hij wist: dat is een veilige koers.'

De lezing is door Lectori Salutem in samenwerking met StoKosmos uitgegeven. De uitgave bevat de Nederlandse en Hongaarse tekst. U kunt de lezing bestellen via info@stokosmos.nl of tel. 0118-562457. Kosten: € 2,50 excl. verzendkosten.

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK BEROEPEN

Te Apeldoorn:

ds. P. Mulder te Krimpen aan den IJssel;

Te Oudemirdum:

ds. E. Bakker te Scherpenisse;

Te Rijssen-West:

ds. M. Joosse te Hendrik-Ido-Ambacht;

Te Sunnyside (VS):

ds. J.B. Zippro te Grand Rapids (VS).

BEDANKT

Voor Arnhem:

ds. A. Schreuder te Rijssen-Zuid;

Voor Bodegraven:

ds. W. Visscher te Amersfoort;

Voor 's-Gravenhage:

ds. G. Clements te Gouda.

Voor Puttershoek:

ds. P. Mulder te Krimpen aan den IJssel;

■ MEVR. DE RIDDER OVERLEDEN

Op zaterdagavond 14 april heeft de Heere, na een rustig ziekbed van slechts enkele weken, uit het leven weggenomen: mevr. *Frederika de Ridder-Kroneman*, in de leeftijd van 80 jaar. De weduwe van ds. C. de Ridder heeft haar goede plaats mogen hebben in de gemeente van Nunspeet. Haar bedaarde gang en geestelijk leven is tot voorbeeld geweest. De Heere gedenke de achtergebleven familiebetrekkingen, in het bijzonder de enige dochter Adriana. De erkenning

van hetgeen de Heere gaf in haar moeder overstemt haar droefheid.

Ds. C. Neele

■ VERGADERING PARTICULIERE SYNODE NOORD-WEST

Op **donderdag 10 mei** hoopt de Particuliere Synode Noord-West te vergaderen in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente Lisse. Aanvang: 10.00 uur. Op woensdag 9 mei wordt een bidstond gehouden in hetzelfde kerkgebouw. In deze dienst, die om 19.30 uur begint, hoopt ds. J.J. van Eckveld voor te gaan.

■ DOVENDIENST TE GOUDA

Op **zaterdag 28 april** hoopt student J. van Laar voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Gouda, Nieuwe Gouwe Oostzijde 2b. Deze dienst begint om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

■ AFSCHIED DS. E. HAKVOORT

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te 's-Gravenpolder deelt mee dat de afscheidsdienst van ds. E. Hakvoort, die een beroep aangenomen heeft naar de gemeente van Norwich (Canada), gehouden zal worden op **woensdag 23 mei** om 19.30 uur, in de Elimkerk te

's-Gravenpolder, Langeweg 61. Na de dienst is er in een der zalen van de kerk gelegenheid om ds. en mevr. Hakvoort een hand te geven en een kopje koffie te drinken.

■ PREDIKBEURTEN DS. E. HAKVOORT

In verband met onze verhuizing naar Norwich willen we er alle scriba's op wijzen dat na Pinksteren alle afgesproken preekbeurten in de gemeenten moeten vervallen.

U en de gemeenten in alles Gode en het Woord Zijner genade bevelend,
ds. E. Hakvoort

■ MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2011

Pag. 121, **gemeente AMERSFOORT**,
Scriba van de diaconie is nu:
M.H. Schot, Vuursalamander 6,
3824 VH Amersfoort,
tel. 033-455 05 88,
e-mail: mh.schot@kliksafe.nl

kerk van de Geref. Gemeente te Middelburg-Z, Schoutstraat 1, m.m.v. projectkoor "Zuid Zingt" (speciaal opgericht t.b.v. de actie "renovatie Zuiderkerk"), jeugdkoor "Jong Begonnen" en diverse instrumentalisten. Sprekers: ds. J.J. Tanis en student S.W. Janse. Live-cd opname. Collecte t.b.v. renovatie Zuiderkerk.

Moordrecht

Kooravond van passie tot Pinksteren op **zaterdag 19 mei** in de Dorpskerk, Kerkplein 12, Moordrecht, m.m.v. jongerenkoor Da Capo uit Gouda en Gerben Mourik, orgel. Collecte t.b.v. Deputaatschap Israël.

Nunspeet

Koor- en samenzangavond op **vrijdag 11 mei**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente van Nunspeet, Brinkersweg 17, m.m.v. het gemengd koor Jubilate Deo, het kinderkoor Kinderklanken uit Nunspeet en het gemengd koor Vox Humana uit Elspeet. Leiding: ds. A. Schot. Collecte voor Hospice De Regenboog in Nunspeet.

■ VOORJAARSMARKT TE AALBURG

Op **zaterdag 5 mei** wordt van 9.30-14.30 uur op de locatie Grote Kerkstraat 72 te Wijk en Aalburg een voorjaarsmarkt (incl. een rommel- en kledjesmarkt) gehouden. De opbrengst is t.b.v. kerkbouw Geref. Gemeente te Aalburg. Info: tel. 0416-691431.

■ FIETSTOCHTEN OVER DE KOP VAN GOEREE

De activiteitencommissie kerkbouw Gereformeerde Gemeente te Dirksland organiseert op **vrijdag 18 mei** een drietal fietstochten over de kop van Goeree. Startpunten: bij kerk Geref. Gemeente, Mozartsingel 2 voor route van 25 km, bij fam. Keizer, Damweg 1a, Stellendam voor routes van 40 en 60 km. Inschrijving op de startpunten tussen 9.30 en 11.30 uur. Deelnamekosten: € 5,- p.p.; € 10,- per gezin. Consumpties langs de routes. Bij tijdige opgave bij J. Huizer, tel. 06-83338474 of e-mail: jhuizer@live.nl, is huur van (elektrische) fietsen mogelijk.

■ VERKOPING TE ELSPEET

Op **donderdag 3 mei** hoopt vrouwenvereniging Dorcas te Elspeet haar jaarlijkse verkoping te houden. De verkoping duurt van 14.00 tot circa 20.30 uur. Om 19.30 uur zal er verkoop bij opbod zijn. Locatie: gebouw "de Nachtegaal", Nachtegaalweg 11 te Elspeet. De opbrengst is voor kerk, zending en evangelisatie.

BERICHTEN

■ HBO-OPLEIDING THEOLOGIE CGO

De HBO-opleiding theologie verzorgt de volgende voorlichtingsbijeenkomsten:

- **dinsdag 8 mei** wordt in het gebouw van Driestar Hogeschool te Gouda voorlichting gegeven over de opleiding tot **leraar godsdienst** door de CGO. Voorlichtingsronden beginnen om 20.15 uur en 20.45 uur;
- **woensdag 9 mei** wordt in gebouw Bèta van het Driestarcollege, Ronsseplein 1 te Gouda, voorlichting gegeven over **alle varianten** van 19.30 uur tot 20.30 uur. Van 20.50 uur tot 22.00 uur kunt u een open les bijwonen.

U kunt ook informatie vinden op de website www.cgo.nu. Voor bevoegde docenten zijn er aantrekkelijke vrijstellingen mogelijk!

■ WILT U DE BIJBEL LEZEN IN DE GRONDTALEN?

Bezoek dan de informatieavond van de CGO op **woensdag 9 mei** in gebouw Bèta van het Driestarcollege, Ronsseplein 1 te Gouda. Om 20.30 uur wordt voorlichting over de cursussen Grieks en Hebreeuws gegeven.

Voor meer informatie kunt u terecht bij de docent: drs. C.J.J. Clements. Tel. 0182-531522 of e-mail: cjj@solcon.nl. Bekijk ook de website www.cgo.nu.

■ ZENDINGSAVOND IN NUNSPEET

Zendingsavond op **woensdag 2 mei**, aanvang 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Nunspeet, Brinkersweg 17. Oud-evangelist J.M. Walhout zal iets laten zien van de arbeid in Guinee en zal ook stilstaan bij het thema "Zendingswerk, iets voor u/jou?"

■ ZANG- EN MUZIEKAVONDEN

Ede

Bevrijdingsconcert op **zaterdag 5 mei**, aanvang: 19.30 uur, in de Oude Kerk te Ede, met medewerking van o.a. mannenkoor, orgel, hobo, piano en samenzang. Meditatie door ds. A.A. Brugge.

Gouda

Orgel- en trompetconcert met samenzang, met als thema "Bevrijdingsdag", op **zaterdag 5 mei**, aanvang: 20.00 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Gouda, Nieuwe Gouwe Oostzijde 2b, m.m.v. enkele instrumentalisten.

Krimpen aan den IJssel

Oranjezangavond (met samenzang) op **vrijdag 27 april**, aanvang: 19.45 uur, in de Seba-kerk, Kon. Wilhelminaplein 1a te Krimpen a/d IJssel. M.m.v. het jongerenkoor "Heman" uit Capelle a/d IJssel, organist Bert Roest, het Seba gemengd koor uit Krimpen a/d IJssel en organist Johan van der Ham. Toespraak over het thema "Ware vrijheid" door evangelist C. van Drunen. Collecte t.b.v. evangelisatie Geref. Gemeenten.

Middelburg

Oranje- en bevrijdingszangavond (met veel samenzang) op **zaterdag 5 mei**, aanvang: 19.30 uur, in de Nieuwe kerk (Lange Jan) te Middelburg, m.m.v. het mannenkoor Ethan te Yerseke en het mannenkoor Rehoboth uit Tholen. Leiding: ds. C. van Krimpen. Collecte t.b.v. Theologische School.

Middelburg

Koor- en samenzangavond op **zaterdag 12 mei**, aanvang 19:30 uur, in de Zuider-

■ TOCH NOG OP VAKANTIE?

Welkom op één van onze vakantieweken voor 50+. Er zijn nog enkele plaatsen beschikbaar:

Vierhouten: 9 juni-16 juni

Oosterwijk: 28 juli-4 augustus

De prijs per week is € 540,- p.p. Toeslag voor een eenpersoonskamer is € 25,- Voor opgave en/of informatie: mw. Bus-sink-Verhage, tel. 0318-552969 of via www.vrouwenbondgergem.nl/vakantie weken (ga door naar 50+)

E. Bakker; Scherpenzeel 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 16.30 uur ds. H. Paul; Sint Philipsland 14.30 uur ds. L. Blok; Sliedrecht 19.00 uur ds. L. Terlouw; Soest 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Spijkenisse 14.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde- De Vecht (in Jacobus Fruytier) 14.30 uur stud. C. van Ruitenburg; Tholen 18.30 uur ds. J.J. Tanis; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J. van Belzen; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Pater; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B.J. van Boven; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. M. Golverdingen; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 18.30 uur ds. J.M. Kleppe; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schot; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. E. Hakvoort; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zaan-dam 9.30 uur (H.A.) ds. G. Heijkamp; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zwijndrecht 15.30 uur ds. M.J. van Gelder; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

KERKDIENSTEN

■ ZONDAG 29 APRIL 2012

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. C. Neele; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. M. Karens; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur stud. C. van Ruitenburg; Arnhem 10.00 uur ds. J.M. Kleppe en 15.00 uur ds. A. Schreuder; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Berkenwoude 10.00 en 19.00 uur ds. C. Harinck; Bodegraven 10.00 uur ds. H. Paul en 18.30 uur ds. M.J. van Gelder; Borssele 9.30 en 14.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Boskoop 19.00 uur ds. W. Silfhout; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 18.30 uur stud. A.T. Huijser; Delft 19.00 uur ds. P. Mulder; Den Helder 15.00 uur ds. B. Labee; Deventer 18.00 uur ds. A.P. Baaijens; Dirksland 10.00 en 18.00 uur (Tegenstrijdige vermelding) ds. J. Schipper; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 10.00 en 16.00 uur stud. A.T. Huijser; Drachten 9.30 (bev. ambtsdr.) en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Ede (Verl. Maanderweg 33) 12.15 en 19.00 uur ds. A.J. Gunst; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Enkhuizen 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enter 9.30 en 15.00 uur ds. S. Maljaars; Ermelo 18.30 uur ds. P. Melis; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Goudswaard 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. A. Vermeij; 's-Gravenhage 10.00 uur ds. J.S. van der Net en 19.00 uur stud. S.W. Janse; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. E. Hakvoort; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Haamstede 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 (bev. ambtsdr.) en 16.30 uur (H.D.) ds. M. Joosse; Hilversum 10.00 en 16.00 uur stud. J. van Laar; Hoedekenskerke 10.00 uur ds. A.J. Gunst; Hoofddorp

18.30 uur ds. R. Kattenberg; Hoogeveen 19.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Houten 17.00 uur ds. J.S. van der Net; Kampen 9.30 (doventolk) en 15.00 uur ds. P. Melis; Kamperland 15.00 uur ds. A. Schot; Kapelle-Biezelinge 15.00 uur (H.D.) ds. C.J. Meeuse; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur stud. S.W. Janse; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Leerdam 10.00 uur ds. M.J. van Gelder; Leiderdorp 16.30 uur ds. J. Driessen; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Marknesse 19.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Meeuwen 15.00 uur ds. G. Pater; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Mijdrecht 19.00 uur stud. J. van Laar; Naaldwijk 9.30 uur ds. J. Driessen; Nieuwdorp 9.30 uur en 18.30 uur ds. A.J. de Waard en 14.30 uur ds. F. Mulder; Nieuwer ter Aa 19.00 uur ds. W. Visscher; Nieuwerkerk 9.30 en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Nieuwe-Tonge 14.30 uur ds. E. Bakker; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Rijswijk; Ooltgensplaat 18.00 uur ds. A.A. Brugge; Oostburg 18.00 uur (bev. ambtsdr.) ds. R.A.M. Visser; Oosterend (Texel) 10.00 en 16.00 uur ds. K. Boeder; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. L. Blok; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur ds. G.J. van Aalst; Opperdoes 10.00 en 17.30 uur ds. B. Labee; Ouddorp 18.30 uur (openb.bel.) ds. J. Schipper; Oudemirdum 9.30 en 14.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Poederrijen 14.30 uur ds. M. Karens; Rhenen 15.30 uur ds. A. Verschuure; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur (H.D.) ds. G.M. de Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 uur ds. J. Karels en 18.30 uur ds. S. Maljaars; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. M. Joosse; Rotterdam-Zuidwijk 14.30 uur ds. J.S. van der Net; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds.

■ DINSDAG 1 MEI 2012

Boskoop 19.30 uur ds. A. Vermeij; Dordrecht 19.45 uur ds. A. Verschuure; Drachten 19.30 uur (H.D.) ds. C. Hogchem; Elspeet 19.30 uur (voor de zending) ds. J.M.D. de Heer; Hoedekenskerke 19.30 uur stud. A.T. Huijser; Naaldwijk 19.45 uur ds. H. Paul; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. C. van Krimpen; Nisse 19.30 uur ds. F. Mulder; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. E. Hakvoort; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. P. Mulder; Zwolle 19.30 uur ds. S. Maljaars.

■ WOENSDAG 2 MEI 2012

Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Den Helder 19.30 uur ds. W. Visscher; Drachten 14.30 uur (huw.bev.) ds. J. van Belzen; Hilversum 19.45 uur ds. G. Beens; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. J. Driessen; Meeuwen 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Oosterend (Texel) 19.00 uur ds. K. Boeder; Opheusden 19.30 uur ds. P. Melis; Ouddorp 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Oude-Tonge 19.30 uur ds. W.J. Karels; Puttershoek 19.30 uur stud. J. van Laar; Rhenen 19.30 uur ds. F. Mulder; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. J. van Belzen; Sint Philipsland 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Stolkwijk 19.30 uur ds. A. Verschuure; Veen 19.30 uur stud. S.W. Janse.

■ DONDERDAG 3 MEI 2012

Aalburg 19.30 uur stud. A.T. Huijser; Barneveld-Centrum 19.30 uur (H.D.) ds. D. de Wit; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 14.00 uur (huw.bev.) ds. W. Silfhout; Goudswaard 19.30 uur ds. G.J.N. Moens;

Hoogvliet 19.45 uur ds. G. Bredeweg;
Kampen 19.30 uur ds. E. Bakker; Koot-
wijkerbroek 14.00 uur (huw.bev.) ds. G.
Beens; Leiderdorp 19.30 uur ds. G.M. de
Leeuw; Ridderkerk 14.45 uur (huw.bev.)
ds. G.M. de Leeuw; Stad aan 't Haringvliet
19.30 uur ds. J. van Belzen; Wageningen
19.30 uur ds. J.M.D. de Heer.

■ VRIJDAG 4 MEI 2012

Middelburg-Centrum 14.00 uur (huw.
bev.) ds. J.M.D. de Heer.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 29 APRIL 2012

Alkmaar ('t Wuiver 2a, Oudorp) 10.00 en
16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam
(Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur
evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsessel-
aan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van
Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven
2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser;
Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en
18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde
toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ZEELAND 6-pers.bung.
Veel privacy. Rustig strand op 800m!
Heerlijk fietsen- en wandelen.
T 033 277 1884
www.karensrecreatie.nl

Villa Nova
Orthopedagogische Hulpverlening

Opvoedingsadvies
Eerstelijns psychologische zorg
kinderen/jongeren

Lepelstraat 2
4401 EB Yerseke
Tel. 0113-269578

info@praktijkvillanova.nl
www.praktijkvillanova.nl

Te huur in Dalfsen
In buitengebied van Dalfsen
Nette woning met 3 slaapkamers
m.i.v. september. Voor info:
0529 458509 of 06 40969950

ADVERTENTIES

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente van Nunspeet geeft met droefheid kennis dat de Heere in de hope des eeuwigen levens uit het midden van onze gemeente heeft weggenomen mevrouw

Willemina Frederika de Ridder-Kroneman

weduwe van wijlen ds. C. de Ridder

in de leeftijd van 80 jaar.

In dankbaarheid gedenken wij haar grote betrokkenheid bij onze gemeente in de jaren dat haar man de gemeente van Nunspeet heeft mogen dienen en haar meeleven in alle jaren daarna.

De Heere gedenke haar dochter Adriana en de verdere familie en heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad, ds. A. Schot, preses
J. van Buuren, scriba

Nunspeet, 14 april 2012

Te huur in Barneveld
3-kamer appartement op de begane grond. Dichtbij het centrum en kerk Ger. Gem. Ideaal voor ouder echtpaar of alleenstaande. Nette bewoning vereist. Beschikbaar per 1 juni 2012. Info: 0577-491962.

Vakantie op de Veluwe?
www.rusteenweinig.nl

Vakantie Oostenrijk:
Te huur: luxe Chalet en Appartementen 2-9 pers., in omg. Saalbach-Hinterglemm / Zell am See, Kerkdiensten tijdens zomervakantie. Info: 0180-322181 / 06-51166845

De NIEUWE Verrassing
OP TEXEL is ontdekt...

T/M AUGUSTUS
2012 ZIJN ER NOG MAAR
ENKELE ACCOMMODATIES
TE BOEKEN!

Geen plek kunnen vinden?
Niet getreurd. Vanaf september is er nog volop aanbod. Kijk snel op www.deverrassing.nl

Profiteer in 2012:
Introductieprijs* €99,- pw

*Zoek en boek via www.deverrassing.nl
Of neem contact op via: **0222 31 89 06**

Begrafenisverzorging Tollenaar

Wij verzorgen goed georganiseerde begrafenissen met eerbied, meeleven, en... met oog voor detail.

De laatste wensen brochure "Bevel aan uw huis" is gratis verkrijgbaar.

John Tollenaar

Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen.

(Wij berekenen uiteraard geen km en tunnelkosten)

0115 61 25 54 of 06 18 14 80 08

www.bvtollenaar.nl

Voorjaarsactie in onze winkel!

D.V. dinsdag 1 mei t/m zaterdag 5 mei

Korting op alle:

20%

- 2^e Hands boeken

20%

- Antieke boeken

Boekhandel De Roo Van Meelstraat 12 3331 KR
Zwijndrecht 078-6124081 www.derooboeken.nl

Kreijkes Vakantie Idee!

Een greep uit ons ruime aanbod:

Bijbelsereizen

Psalmzangreis naar het
beloofde land

Reisleider: J.H. Mauritz
Vertrek: DV 10 september
6 daagse vliegreis v.a. € 1079,-

Israël 6 dagen

Reisleider: M. Timmerman
Vertrek: DV 15 oktober
6 daagse vliegreis v.a. € 995,-

Gezinsparken

Vakantiepark Zutendaal

Kerkdiensten: Evang. Van de Breevaart
Periode: DV 13 juli t/m 10 augustus
v.a. € 175,- per week

Vakantiepark Waldbrunn

Gastechtpaar: Fam. 't Hart
Periode: DV 21 juli t/m 18 augustus
v.a. € 497,- per week

Jong & 30+

Wandelen in het
Wildschonau

O.l.v.: Dhr. A. Slingerland
Vertrekgarantie: DV 4 augustus
10 daagse reis v.a. € 795,-

Karpathos

O.l.v.: T. Tanis
Vertrekgarantie: DV 12 juli
8 daagse busreis v.a. € 775,-

t 0548-514 188
www.kreijkes.nl

BEVRIJDINGS- EN ORANJEZANGAVOND NIEUWE KERK (LANGE JAN) MIDDELBURG

D.V. ZATERDAG 5 MEI 2012
AANVANG 19.30 UUR

M.M.V.
Mannenkoor 'Ethan' - Yerseke
o.l.v. Job Oostdijk - orgel: Cees van der Hart
Christelijk Thools Mannenkoor 'Rehoboth'
o.l.v. Cees 't Jonk - orgel: Bram Bout
Leiding: ds. C van Krimpen
Toegang gratis - Veel samenzang

Collecte t.b.v. Theologische School Geref. Gemeenten

Deze avond wordt mede mogelijk gemaakt door:

dienstbaar in vertrouwen

ongeacht uw verzekering
verzorgen wij begrafenissen in Rijssen en omstreken

G.J. Kreijkes

Piet Heinstraat 26
7461 EZ Rijssen

Tel. 06-51911174
Tel. 0548-520159

G. Plumiers

De Steege 1
7462 VA Rijssen

Tel. 06-15683351
Tel. 0548-515946

www.gertjankreijkes.nl

Ambtskleding

- maatkostuums
- preekjassen

Bij
aankoop
van

3-delig
ambts-
kostuum
GRATIS
strijk-vrij
over-
hemd

- jacquets
- hoeden
- shirts
- schoenen

Koorkleding
Rouwkleding

Maak snel een afspraak,
we komen graag bij u langs
voor persoonlijk advies

Klamar's
FASHION

Klaas Leendert en Marian Blok
's-Gravenstraat 63 | 4431 AB 's-Gravenpolder
0113 - 31 63 64 | 06 14 53 15 28
info@klamarsfashion.nl | www.klamarsfashion.nl
Voor openingstijden zie website.

Een economisch welvarend China?
Ja zeker, maar... voorgangers hebben
het erg moeilijk!

Maakt u hun studie mogelijk?

Stort uw bijdrage op

rekening 32 06 66

t.n.v. Stichting China

Postbus 1150

3900 BD Veenendaal

Stichting China
Veenendaal

't Boekenhoekje

Het adres voor verantwoorde lectuur

Leesboeken

Theologische werken

Cadeau-artikelen

Kinderboeken

Verklaringen van

CD's

Bijbels

Bijbel, Catechismus e.a.

Muziekcassettes

(Statenvertaling)

Levensbeschrijvingen

Bladmuziek

Psalmboeken

Diverse wenskaarten

Kom gerust eens snuffelen in onze gezellige winkel

**Openingstijden: dinsdag t/m vrijdag van 9.00 u. tot 16.00 u. zaterdag van 9.00 u. tot 13.00 u.
Goudenregenstraat 24 - 2906 CM Capelle a/d IJssel - tel. (010) 442 22 12 - privé (010) 451 28 82**

Begravenisonderneming
De Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van begrafenissen.

Met aandacht voor uw persoonlijke wensen.

In alle rust, vertrouwelijk en met bescheidenheid.

Wij verzorgen alleen begrafenissen, door het gehele land, en zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

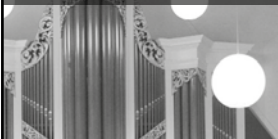
Hardinxveld-Giessendam 0184 - 611154
Waardenburg 0418 - 652039
Werkendam 0183 - 701017
Papendrecht 078 - 6412740

www.begravenisondernemingdejongh.nl

T.h. vak.won.in prachtig **ZEELAND**,
8 pers. Tel: 0113-302209
www.boerderijvakantiezeeland.nl

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

Neem voor meer informatie contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

Vereniging van
Organisten der
Gereformeerde
Gemeenten

In liefelijke weiden

15.90

Ten behoeve van het bouwfonds van de Geref. Gemeente te Kootwijkerbroek is een bundel met acht preken verschenen van predikanten die de gemeente hebben gediend, te weten ds. A. Kok, ds. C. Wisse, ds. P. Blok en ds. G. Beens. Van iedere predikant zijn twee preken opgenomen.

Geb. 172 blz.

BESTELBON

Ik bestel ..... exempla(a)r(en) van de prekenbundel *In liefelijke weiden*. Bij de levering ontvang ik een factuur van de bestelde boeken die ik per omgaande zal voldoen.

Naam: .....
Adres: .....
Postcode: .....
Woonplaats: .....
Tel. nr.: .....
E-mail: .....

Bon inleveren bij / sturen naar: de heer W.J. Boone, Garderbroekerweg 89, 3774 JC Kootwijkerbroek. Telefonisch bestellen kan ook: (0342) 442262 of per mail: scribagg@kliksafe.nl

愛之神

STEUN

bijbelscholen in China

De huisgemeenten willen regionale Bijbelscholen met een internaat opzetten. Uw hulp is daarbij onmisbaar. Uw gift is welkom op 3473. 76. 029 t.n.v. Hudson Taylor/SBHC te Rhenen. Bel voor info en/of voorlichting: 06-200 13 173

WWW.HUDSONTAYLOR.NL

HUDSON TAYLOR

Stichting Bijbelse Hulpverlening China

Stort uw gift op: 3473.76.029 t.n.v. Hudson Taylor/SBHC te Rhenen

Onderwijs | Lectuur | Toerusting | Diaconaat

(Tele)communicatie

Netwerken

Beveiliging

Audio

Lagarde

Voor een klinkend resultaat!

Dorpsstraat 102 • 3881 BE Putten • (0341) 37 57 57 • www.lagarde.nl

HARKES *Persoonlijke zorg voor uw begrafenis*
Begravenissen

Telefoon (0172) 21 21 22
 Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop
Wij verzorgen alleen begrafenis
Dag en nacht bereikbaar – overal te ontbieden

Vakantie
 Welkom op Grevelande.
 Geniet van rust en ruimte,
 op onze boerenlandcamping.
 Vlakbij Grevelingenmeer en kerk.
 20 km van Noordzeestranden.
 luxe sanitair en kruidentuin.
 gemeenschapsruimte.
 Grevelande.nl 0187-669317
 Fam. Lies en Beijke v.d. Velde

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
 Begravenisonderneming

Bameveld,
 Scherpenzeel e.o.
 A. Koster
 Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
 3925 CD Scherpenzeel
 Centraal nummer (24 uur):
 033 277 0555

VAN STAVEREN
 Begravenisverzorging

Sumatrastraat 11
 2405 EM Alphen aan den Rijn
 Dag en nacht bereikbaar
 (0172) 23 33 38
 Wij verzorgen alleen begrafenis

Woudenberg/Scherpenzeel.
Minicamping 'Klein Oudenhorst'
 Te huur: 2-12 pers.vak.huisje
 + enkele toer/stacaravans.
 Tevens st.plaatsen voor
 uw eigen kampeermiddelen.
 Tel: 0343-481558.
www.kleinoudenhorst.nl

kina
 begravenisverzorging

D.W. Schipper **010-458 31 12**
 Capelle a/d IJssel

J. Kooijman **0182-58 39 32**
 Gouda

Dag en nacht bereikbaar
 WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Handen van de kerk wereldwijd

ONDERWIJS

Ecuador

Zimbabwe

Pakistan

Help mee!

- Organiseer een actie • Geef een gift
- Nodig ons uit voor een presentatie

HANDEN VAN DE KERK
Bijzondere Noden

GIRO 307447

DEPUTAATSCHAP TOT HULPVERLENING IN BIJZONDERE NODEN VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Houttuinlaan 7 • 3447 GM Woerden • T 0348 48 99 10 • E bijzonderenoden@cbgg.nl • I www.bijzonderenoden.nl

Tegels... als geen ander

Ook bij Kroon
TEGELOUTLET
veel keuze, vanaf
€ 3,95 / m²

Vloertegels en wandtegels
Meer dan duizend soorten
Vakkundig advies en gelegd
Vloerverwarming
Altijd scherpe prijzen

KROON
VLOEREN IN STEEN

Energieweg 8c, Meerkerk | tel. 0183-354225 | www.kroonvloereninsteen.nl

*Begrafenisonderneming
De Sloe*

Delkant 8 | 5311 CJ Gameren
Tel. 0418 - 56 21 74
www.begrafenisondernemingdekloe.nl

0182 - 35 15 20
voor de Krimpenerwaard
Gouda & omstreken

Speksnijder Begrafenisverzorging

In alle rust, betrokken, zorgzaam...
Want iedere begrafenis is een persoonlijk afscheid!
www.speksnijderbegrafenisverzorging.nl

RST
Zorgverleners

Huishoudelijke hulp

“Wat heerlijk dat mijn woning op orde is”

Huishoudelijke hulp door medewerkers met een reformatorische identiteit, dat is een **vertrouwd idee**. Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342-42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **kraamzorg en verpleging & verzorging**

**PSYCHOLOGENPRAKTIJK
BROUWER**

BEHANDELING • BEGELEIDING
ONDERZOEK • ADVIES

Hulpverlening aan kinderen,
jongeren en volwassenen

O.a.: ADHD • angst • burn-out • depressie • faalangst • fobie • gedragsproblemen • identiteitsproblemen • lichamelijke spanningsklachten • negatief zelfbeeld • onzekerheid • opvoedingsproblemen • paniek • piekeren • PDD-NOS • relatieproblemen • slaapproblemen • somberheid • spanning • stress • syndroom van Asperger.

RIDDERKERK
Verlengde Kerkweg 11

BARNEVELD
Wilhelminastraat 14

METEREN
(Geldermalsen)
Dorpsstraat 18

Informatie en aanmelding via:
Tel: 0180 - 42 69 55
E-mail: info@psychbrouwer.nl
Website: www.psychbrouwer.nl

Ambtskleding
2- of 3-delige kostuums, preekjassen
overhemden, dassen, hoeden

Trouwkostuums
jacquets, gilets, schoenen,
accessoires

Geerts
herenkleding
Dorpsstraat 229,
3925 KC Scherpenzeel
tel. (033) 277 88 99

begrafenisverzorging
Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander
Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

**Bijdragen van medewerkers en boeken
ter recensie aan:**

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk)
en berichten aan:**

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

**Opgaven kerkdiensten
en beroepingswerk aan:**

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk
donderdag** vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk
maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 0,95 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

**Correspondentieadres
Noord-Amerika:**

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijk-
heid betreffende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Fides
praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Sombereheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
Tel. 0342 - 41 99 77
Schoutenstraat 94a
3771 CL Barneveld
www.fideshulpverlening.nl

Alle nieuwe titels
www.derooboeken.nl

E.Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Begrafenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen

WAT GA JIJ DOEN IN DE ZOMERVAKANTIE?

Ga je hele dagen uitslapen en misschien een weekendje naar je tante? Of wil jij geld verdienen met een leuke, sociale job en tegelijkertijd werkervaring opdoen? Agathos Thuiszorg zoekt vakantiekrachten in alle regio's waar ze werkzaam is.

- Huishoudelijke hulp
- Verzorgende
- Verpleegkundige

Kijk voor al onze vacatures, meer informatie, functie-eisen en de uitgebreide vacaturetekst op www.agathos-thuiszorg.nl of bel: (010) 2640777.

Agathos Thuiszorg is onderdeel van Lefe zorggroep

Agathos THUISZORG EEN WERKGEVER DIE BIJ JOU PAST.

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland

Identiteitsbewust, Persoonlijk, Vertrouwelijk, Doelgericht

Wij bieden identiteit bewuste **hulp** aan **kinderen, jongeren** en **volwassenen** met o.a.:

- Relatieproblemen
- Opvoedingsvragen
- Gedragsproblemen
- Traumatische ervaring(en)
- Gezinsproblemen
- Persoonlijke problematiek (zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen)
- Arbeidsproblemen
- Autisme Spectrum Stoornis

Voor meer informatie of aanmelding:
078 - 69 32 808

Adres: Plantageweg 5, 2951 GN Alblasserdam
info@rpnederland.nl www.rpnederland.nl

Begrafenisverzorging Kamsteeg

Waar ú ook woont, wij zijn dag en nacht bereikbaar
Wij verzorgen alleen begravenissen

0183 - 44 94 94

Hoofdgraaf 5 - 4281 NM Andel
www.begrafenisverzorgingkamsteeg.nl

Werkendam: A.L. Bor, tel. 0183-512859
Bommelerwaard: D. Brugmans, tel. 06-22838436
Sliedrecht: R. Mauritz, tel. 0184-785978

Een respect- en stijlvolle uitvaart is onze zorg

In de grijze ouderdom...

Bejaarden in Nazareth-Illit in de knel

Nazareth-Illit heeft relatief veel bejaarden. Velen komen uit de voormalige Sovjet Unie. De plaatselijke overheid kan onvoldoende ondersteuning bieden. Het Deputaatschap voor Israël helpt en heeft mogelijkheden om het Evangelie aan deze mensen door te geven.

Rek.nr. 4618 63 723

t.n.v. Deputaatschap voor Israël
Postbus 400, 3340 AK Woerden
Tel.: 0348 489 929
E-mail: info@boardforisrael.nl

Bel of mail ons voor een actuele presentatie over het werk

• Evangelieverkondiging • Lectuurwerk • Diaconale hulpverlening